

Ewa Kołomecka
Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

„Biblioteki w społeczeństwie wiedzy — strategię dla przyszłości” — podsumowanie projektu

Słowa kluczowe: strategię rozwoju, wojewódzkie biblioteki publiczne

Od marca 2010 r. do kwietnia roku 2011 osiemnaście wojewódzkich bibliotek publicznych w Polsce wraz z trzema bibliotekami południowo-wschodniej Norwegii brało udział w projekcie „Biblioteki w społeczeństwie wiedzy — strategię dla przyszłości” (http://www.biblioteki.org/pl/strategie_dla_przyszlosci)¹. Celem projektu było profesjonalne przygotowanie bibliotekarzy do planowania strategicznego i opracowanie strategię rozwoju przez poszczególne biblioteki. Koordynatorem projektu była Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, a partnerami: Małopolski Instytut Kultury, Konferencja Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, Biblioteka Narodowa w Norwegii oraz biblioteki norweskie regionów Buskerud, Akershus i Vestfold. Projekt został zrealizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Wymiany Kulturalnej.

W ramach projektu zorganizowano cykl czterech trzydniowych warsztatów, w których uczestniczyły zespoły bibliotekarzy polskich (po trzy osoby z każdej wojewódzkiej biblioteki publicznej, w tym jedna z dyrekcji) i bibliotekarzy norweskich. Warsztaty miały miejsce w Warszawie (10–12 marca 2010 r.), Krakowie (28–30 kwietnia 2010 r.), Wrocławiu (7–9 lipca 2010 r.) i Poznaniu (20–22 października 2010 r.). Ważnym wydarzeniem projektu był wyjazd studyjny do Norwegii, który odbył się w dniach od 13 do 18 września 2010 r. Brały w nim udział zespoły dwuosobowe ze wszystkich wojewódzkich bibliotek publicznych w Polsce. Bibliotekarze odwiedzili wybrane biblioteki publiczne regionów Akershus, Vestfold, Buskerud oraz Bibliotekę Narodową w Oslo i Uniwersytecką w Vestfold. Mieli okazję zapoznać się z działalnością dziesięciu bibliotek, wysłuchali dwudziestu dwóch wystąpień i prezentacji, zapoznali się z licznymi dobrymi praktykami. Równoległe do warsztatów oraz wizyty w Norwegii trwała praca w poszczególnych bibliotekach wojewódzkich. W niektórych powołano większe zespoły, które pracowały nad koncepcjami strategię a także redagowały dokumenty strategiczne. Uczestnikom projektu zapewniono konsultacje trenerów i ekspertów. Cały czas bibliotekarze mieli do swojej dyspozycji trzech trenerów i dziesięciu ekspertów (polskich i norweskich). Pomocne okazały się recenzje pierwszych roboczych wersji strategię, które sporządziła Tone Moseid, ekspertka z Norwegii. Podsumowanie projektu miało miejsce na uroczystej konferencji w Krakowie w dniach 14–15 kwietnia 2011 r.

Rezultaty projektu są, moim zdaniem, znaczące. Można je lapidarnie zamknąć w trzech słowach — wiedza, inspiracje, perspektywy. Niezbędną wiedzę bibliotekarze pozyskali na warsztatach, gdzie mieli okazję nauczyć się myślenia strategicznego, poznać zasady

¹ Wszystkie odesłania do stron internetowych według stanu na 12.06.2011 r.

planowania strategicznego i metodologię budowy strategii. Drugi efekt projektu to inspiracje. Narodziły się one w trakcie zajęć warsztatowych i podczas dyskusji, ale przede wszystkim — to inspiracje wyniesione z wizyty studyjnej w Norwegii. Najbardziej w norweskich bibliotekach były widoczne: duża przestrzeń, ciekawa aranżacja wnętrza, interesujące wyposażenie, m.in. mobilne meble i pomysłowe detale.

Fot. 1. Biblioteka w Drammen (fot. E. Kołomecka)

Inspirujące mogą być niektóre rozwiązania w zakresie udostępniania zbiorów — ogólnonorweska karta biblioteczna dla czytelników bibliotek publicznych, system udostępniania (wypożyczanie z dowolnej biblioteki, zwrot do dowolnej, niekoniecznie tej, z której się wypożyczyło), sprawny system transportu, dzięki któremu czytelnik otrzymuje każdą książkę w ciągu 1–2 dni, a w północnej Norwegii w ciągu tygodnia (biblioteki nie gromadzą zbiorów „na zapas”). Dla polskich bibliotekarzy interesujące mogą być rozwiązania organizacyjne — nastawienie na pracę zespołową, autentyczna współpraca między bibliotekami i bardzo widoczne w działalności bibliotek projekty. Projekty realizowane w księżnicach norweskich mają różnorodną formułę i stopień złożoności; przykładowe projekty to: „Piaskownica cyfrowa” (kursy komputerowe i Internet dla maluchów), „Bibliotekrom” (portal internetowy budowany przez siedem bibliotek publicznych), „Science Lab” (wspomaganie kształcenia technicznego dzieci i nastolatków) „Nowa Biblioteka Publiczna w Oslo” (koncepcja i projekt architektoniczny nowego gmachu).

Fot. 2. Biblioteka w Konsberg realizuje projekt Science Lab (fot. E. Kołomecka)

Do kluczowych rezultatów projektu „Biblioteki w społeczeństwie wiedzy — strategię dla przyszłości” należy zaliczyć powstanie strategii rozwoju poszczególnych wojewódzkich bibliotek publicznych. Są one efektem przemyśleń, refleksji nad koncepcjami przyszłości bibliotek i pracy nad dokumentami strategicznymi. W ramach projektu powstały też interesujące materiały dodatkowe: publikacja *Strategie dla kultury, kultura dla rozwoju. Zarządzanie strategiczne instytucją kultury*, prezentacje dostępne na stronie projektu, bogata dokumentacja fotograficzna (szczególnie w części dotyczącej wizyty w Norwegii <http://www.biblioteki.org/pl/galeria/pokaz/821>), materiały wypracowane przez poszczególne zespoły biblioteczne, informacje na stronach internetowych poszczególnych bibliotek (np. <http://www.ksiaznicapodlaska.pl/site/projekty/bwsi/norwegia.html>, <http://www.wimbp.rzeszow.pl/aktualnosci/art,118,obserwacje-inspiracje-wizyta-studyjna-w-bibliotekach-norweskich.html>), artykuły inspirowane wizytą w Norwegii².

Poza wartościami merytorycznymi projekt „Biblioteki w społeczeństwie wiedzy — strategię dla przyszłości” miał i inne zalety. Był dobrą szkołą pracy zespołowej zarówno podczas zajęć warsztatowych, jak i spotkań w zespołach przygotowujących strategię w bibliotekach. Przyczynił się też do integracji bibliotekarzy, którzy w grupach liderów spotykali się systematycznie w ciągu całego roku.

² Por. TYWS, A. Biblioteki w Norwegii. *Książka i Czytelnik* 2010, nr 3, s. 13–15.